

fol. S. Ciszek

Tadeusz Dmochowski

(1962–2022)

TADEUSZ DMOCHOWSKI

(1962–2022)

Tadeusz Dmochowski, politolog, profesor Uniwersytetu Gdańskiego, urodził się 9 września 1962 r. w Gdańsku. Od zawsze fascynowała go historia, dlatego po zdaniu w 1981 r. egzaminie maturalnym zdecydował się podjąć studia historyczne na ówczesnym Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Gdańskiego. Był to dla niego początek niesamowitej przygody, która ostatecznie przerodziła się w zawodową pasję realizowaną właśnie na Uniwersytecie Gdańskim. W 1988 r. ukończył studia, po których przez kilka lat pracował w Liceum Medycznym, należącym do Zespołu Szkół Medycznych nr 1 im. M. Słabego w Gdańsku. Od października 1996 r. został zatrudniony na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. W 1998 r. obronił pracę doktorską pt. „Wielkie mocarstwa w walce o kontrolę polityczną nad dorzeczem Amuru”, uzyskując tym samym stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce. Pod koniec 2010 r. na podstawie pracy *Radziecko-chińskie stosunki polityczne po śmierci Mao Zedonga* uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, a rok później został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Gdańskiego.

Zainteresowania i pasje naukowe, jak również silne związki z Gdańskiem i Uniwersytetem Gdańskim spowodowały, że profesor Tadeusz Dmochowski od początku współtworzył Instytut Politologii, który aktualnie jest jednym z siedmiu instytutów na Wydziale Nauk Społecznych UG. Przez wiele lat pracował jako zastępca dyrektora Instytutu Politologii ds. dydaktycznych (kadencje 2002–2012), a następnie (w latach 2012–2016) pełnił funkcję dyrektora Instytutu Politologii. Jego zaangażowanie w dynamiczny rozwój Uniwersytetu Gdańskiego spowodowało, że w 2016 r. został wybrany na dziekana Wydziału Nauk Społecznych, którą to funkcję pełnił aż do śmierci.

Profesor Tadeusz Dmochowski był członkiem Komitetu Nauk Politycznych Polskiej Akademii Nauk (od 2015 r.) oraz zasiadał we władzach centralnych Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych. Ze względu na uznanie, jakim cieszył się w środowisku naukowym, niejednokrotnie był powoływany na recenzenta wniosków

DOI: 10.4467/23538724GS.22.033.16149

nadsyłanych do Narodowego Centrum Nauki w Krakowie. Był jednym z ekspertów Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej na kierunku politologia, redaktorem naczelnym „Gdańskich Studiów Międzynarodowych” oraz członkiem rady naukowej dwóch półroczników – „Gdańskich Studiów Azji Wschodniej” i „European Journal of Transformation”.

W trakcie wieloletniej, choć zdecydowanie zbyt krótkiej i niespodziewanie przerwanej kariery naukowej, profesor Tadeusz Dmochowski napisał kilka książek, kilkadziesiąt artykułów naukowych oraz wiele rozdziałów w pracach zbiorowych. Wśród monografii należy wymienić m.in.: *Mandżuria i Przyamurze w okresie zmierzchu dawnych potęg; Rosyjsko-chińskie stosunki polityczne, XVII–XIX w.* oraz *Interwencja mocarstw na Syberii i Dalekim Wschodzie*. Wszystkie te dokonania miały istotny wpływ na rozwój nauk o polityce, przede wszystkim naszej wiedzy z zakresu stosunków międzynarodowych, również w kwestiach dotyczących Azji Wschodniej. Za działalność naukową w 2020 r. został odznaczony przez Prezydenta RP Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Całą swoją karierę naukową profesor Dmochowski związał z Uniwersytetem Gdańskim, swoją Alma Mater. Oprócz zaangażowania w badania naukowe i aktywności związanych z pełnionymi funkcjami administracyjnymi, przez cały czas prowadził zajęcia dydaktyczne, dzieląc się ze studentami swoją pasją i wiedzą. Wykształcił wiele pokoleń politologów. Jego zainteresowanie drugim człowiekiem i łatwość nawiązywania kontaktów sprawiły, że był lubiany nie tylko przez pracowników UG, ale też przez studentów, którzy zawsze mogli liczyć na jego pomoc i wsparcie w rozwijaniu swoich akademickich inicjatyw. Co równie ważne, wśród byłych studentów Profesora bez trudu można odnaleźć osoby, które pełnią lub pełniły ważne funkcje administracyjne, samorządowe czy polityczne; są wśród nich m.in. posłowie i senatorowie, ministrowie w wielu rządach RP, burmistrzowie i wójtowie, radni, nauczyciele, dziennikarze i biznesmeni.

W swojej pracy profesor Tadeusz Dmochowski zawsze stawiał na jakość. Dużo wymagał zarówno od innych, jak i przede wszystkim od siebie, dbając tym samym o wysoki poziom kształcenia. Choć sam nie jestem politologiem, to podczas mojej pracy na Uniwersytecie Gdańskim miałem ogromną przyjemność uczestniczyć w wykładach profesora Dmochowskiego, który zawsze z ogromną pasją przekazywał młodszemu pokoleniu wiedzę na interesujące go tematy, w szczególności dotyczące stosunków międzynarodowych, a przy tym niejednokrotnie odwoływał się do anegdot. Ponadto z przypadkowo zasłyszanych przeze mnie na korytarzach Wydziału Nauk Społecznych rozmów jednoznacznie wynikało, że studenci (nie tylko politologii) uważali go za doskonałego dydaktyka, przez co bardzo chętnie uczestniczyli w prowadzonych przez niego wykładach. Zdaje się, że nie tyle sama wiedza, ile ogromny entuzjazm, którym niejako zarażał swoich słuchaczy, sprawiły, iż studiowanie pod jego egidą tak wielu „uskrzydlało”, a przekazywane informacje nie tylko poszerzały horyzonty, ale na długo pozostawały w pamięci.

Zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym Tadeusz (dla najbliższych współpracowników i przyjaciół po prostu Tadiusiu) był autentyczny, prostolinijny i szczery. Nikogo nie udawał. Potrafił ciężko pracować, ale znajdował czas na spotkania towarzyskie, które niejednokrotnie stanowiły asumpt do dalszych działań naukowych. Mimo ogromu zajęć był dostępny dla studentów. Angażował się i wspierał przeróżne wydarzenia i inicjatywy społeczno-naukowe, takie jak Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Sztuka Osób Niepełnosprawnych”.

Takie funkcje, jak dyrektor czy dziekan, niejako z urzędu wymagają dyplomacji. Bez wątplenia Tadeusz był dyplomata, w czym zapewne pomagała mu także wiedza historyczno-politologiczna. Wyróżniała go otwartość na merytoryczne i pełne polemicznej swady dyskusje, w tym również te dotyczące kontrowersyjnych tematów. Co jednak istotne, w sprawach ważnych bywał nieprzejednany. Nie bał się podejmować mało popularnych decyzji, które uważał za słuszne, choć nie przez wszystkich były wspierane. Będąc z wykształcenia historykiem, uważał bowiem, że to czas jest najlepszym recenzentem wszelkich decyzji. Nikt z nas nie może być pewien, że jego czyny doprowadzą do wspaniałych efektów, ale ważne, aby w chwili ich podejmowania być szczerym wobec samego siebie. Tej maksymie był wierny.

Obserwując profesora Tadeusza Dmochowskiego, wielu ludzi dość szybko dostrzegало, że jest otwarty, ambitny, towarzyski i dynamiczny, a dzięki swojej wiedzy, charyzmie i pracy usprawnia funkcjonowanie Instytutu Politologii, a następnie całego Wydziału Nauk Społecznych UG. Kiedy w ostatnich latach miałem przyjemność bliżej poznać Profesora, zobaczyłem, że był nie tylko ambitnym indywidualistą, ale również idealistą i sentymentalnym marzycielem, który często wspomnieniami wracał do ważnych dla niego chwil. Pamiętam, jak z dużą nostalgią opowiadał o słynnym Klubie Studenckim „Wysepka” i czasach jego studiów, które, jak pisze w książce *50 spotkań na 50-lecie UG*, „stanowiły oazę wolności i swobody, rozwijania zainteresowań, wymiany poglądów, ale też ostrych sporów i dyskusji nad kształtem przyszłej niezależnej Polski”¹. Niejednokrotnie wspomnieniami wracał też do początków swojej drogi zawodowej (np. pierwszych naukowych przyjaźni czy nawet pięknej, ale zaniedbanej willi przy ulicy Wosia Budzysza 4 w Sopocie, gdzie w 1996 r. rozpoczął pracę w Katedrze Nauk o Cywilizacji). Podczas naszych rozmów widać było, że niekiedy trudno jest mu się pogodzić z dokonującą się aktualnie komercjalizacją i umasowieniem studiowania, które zdają się stopniowo tracić na elitarności; chociażby w związku z wyrastającymi jak grzyby po deszczu szkołami niepublicznymi, dla których działalność edukacyjna niejednokrotnie stanowiła i stanowi po prostu wymarzone źródło dochodów.

Profesor Tadeusz Dmochowski niespodziewanie odszedł od nas w nocy z 16 na 17 marca 2022 r., pozostawiając społeczność Wydziału Nauk Społecznych i całego

¹ T. Dmochowski, *Historia magistra vitae est [w:] 50 spotkań na 50-lecie UG*, red. J.P. Gwizdała, Gdańsk 2019, s. 195.

Uniwersytetu Gdańskiego w głębokim żalu i żalobie. Wierzę jednak, że jego dobry duch będzie dalej wspierał dynamiczny rozwój naszego Wydziału, który jednak nigdy już nie będzie taki sam. Będzie nam go wszystkim bardzo brakowało. Już brakuje...

Michał Harciarek

SUMMARY

TADEUSZ DMOCHOWSKI (1962–2022)

On the night of 16–17 March 2022, in Gdańsk, Professor Tadeusz Dmochowski died unexpectedly. Political scientist, professor of the University of Gdańsk, for many years Dean of the UG Faculty of Social Sciences, Professor Dmochowski was a member of the Academic Council of the Centre for East Asian Studies at the University of Gdańsk and of the scholarly bi-annual journal *Gdańsk East Asian Studies*.

Tadeusz Dmochowski was born on 9 September 1962 in Gdańsk. In 1981, he began to study history at the Humanities Faculty of the University of Gdańsk. After completing his studies, he worked for several years at the Medical High School, part of the M. Słaby Medical Schools Group No. 1 in Gdańsk. From October 1996, he worked in the UG Faculty of Social Sciences. In 1998, he received a doctorate in the Humanities in the field of political science, and in 2010, he received his post-doctoral degree (*habilitacja*) in the Humanities in the field of political science for his dissertation *Radziecko-chińskie stosunki polityczne po śmierci Mao Zedonga* (Soviet-Chinese Political Relations since the Death of Mao Zedong).

Professor Dmochowski was active in creating the Institute of Political Science from its very beginnings; currently it is one of the seven institutes in the UG Faculty of Social Sciences. For many years, he was Vice-Director of the Institute of Political Science responsible for teaching affairs (2002–2012); subsequently (2012–2016), he was Director of the Institute of Political Science. In 2016, he was elected Dean of the Faculty of Social Sciences, a position he held until his death. His whole career was bound up with the University of Gdańsk, his *alma mater*. He helped to train many generations of political scientists.

He was a member of the Committee for Social Sciences of the Polish Academy of Sciences (from 2015) and he was a member of the central governing body of the Polish Association of Political Sciences. He was author of several books, dozens of academic articles, and many chapters in multi-author books. His books relate to East Asia. In 2020, the President of Poland awarded him the Silver Cross of Merit for his academic work.